

DATUM
2018-06-13
ERT DATUM
2018-03-14

DIARIENR
2018/74-4
ER BETECKNING
Fi2018/00930/RS

Regeringskansliet
Finansdepartementet
103 33 Stockholm

Bidragsbrott och underrättelseskyldighet vid felaktiga utbetalningar från välfärdssystemen (SOU 2018:14)

Sammanfattning av Statskontorets remissvar

Statskontoret

- tillstyrker föreslagna ändringar i bidragsbrottslagen
- anser inte att en gemensam utbetalningsfunktion bör inrättas
- bedömer att Polismyndigheten inte kommer att kunna prioritera bidragsbrott i den utsträckning som utredningen antar
- efterlyser ett mer genomarbetat underlag om effekterna av bidragsbrottslagen

Statskontoret tillstyrker ändringarna i bidragsbrottslagen

Stöd som avser enskild bör omfattas av bidragsbrottslagen

Statskontoret tillstyrker att bidragsbrottslagens tillämpningsområde utvidgas på det sätt som utredningen föreslår. Det är rimligt att ekonomiskt stöd som avser en enskild person omfattas av lagen, oavsett om stödet betalas ut till den enskilde eller inte. Vi tillstyrker också att lagen för underrättelseskyldighet utvidgas på motsvarande sätt.

Vi anser att det behövs en bättre överblick över statens bidragsgivning till den civila sektorn, oavsett om bidrag till organisationer kommer att ingå i bidragsbrottslagen eller inte. Flera myndigheter betalar bidrag till en och samma organisation. Vi föreslår att regeringen tar initiativ till att skapa en gemensam databas för bidragsgivande myndigheter.¹

¹ Statskontoret 2017:13 *Myndighetsanalys av Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällesfrågor*.

Det är rimligt att straffskalan harmoniserar med skatteområdet

Statskontoret tillstyrker att straffskalan för bidragsbrott harmoniseras med skalan för skattebrott. Det ligger i linje med intentionen att det straffrättsliga skyddet ska vara detsamma oavsett om det handlar om statens utgifts- eller intäktssida.

Anmälan bör endast göras till Polismyndigheten

Statskontoret tillstyrker att brott enligt bidragsbrottslagen endast ska anmälas till Polismyndigheten. Utredningen har visat att det bättre motsvarar de faktiska förhållandena.

Övriga ändringar ligger i linje med lagens syfte

Statskontoret tillstyrker även inriktningen på övriga föreslagna ändringar i bidragsbrottslagen, men tar inte ställning till den närmare utformningen av dem. Utredningen har visat att ändringarna kan ge bättre förutsättningar att nå lagens syfte att upprätthålla välfärdssystemen på lång sikt. De markerar att brott mot dessa system inte är acceptabla.

En gemensam utbetalningsfunktion bör inte inrättas

Statskontoret anser inte en gemensam statlig utbetalningsfunktion bör inrättas. Riskerna med en sådan är för stora. Det finns andra åtgärder som regeringen och myndigheterna kan vidta för att förbättra försättningarna att komma åt bidragsbrott.

Risk för negativa konsekvenser för enskilda och myndigheter

Statskontorets utvärderingar visar att det vid stora IT-projekt finns uppenbara risker för inkörningsproblem.² Det får kännbara konsekvenser för den enskilde om det under genomförandet blir problem med utbetalningarna. Det är inte heller kostnadseffektivt att utveckla det nya myndighetsgemensamma administrativa lager som en utbetalningsfunktion skulle innebära. De berörda myndigheterna har redan lagt ned stora resurser för att utveckla verksamhetsanpassade system.

Ny databas och intern styrning och kontroll bör i stället vara utgångspunkter

Statskontoret föreslår att regeringen i stället prövar om det går att bygga en databas med information om de utbetalningar som statliga myndigheter, kommuner och arbetslöshetskassor genomför. Databasen skulle kunna användas för såväl maskinella kontroller som strategiska analyser av missbruk och fusk.

Våra erfarenheter visar vidare att respektive myndighet tydligt behöver koppla arbetet mot felaktiga utbetalningar till sitt ordinarie arbete med intern styrning och

² Statskontoret 2016:25 *Jordbruksverkets ökade kostnader för administration av EU-stöd*, 2014:25 *Grönt, gult eller rött ljus? Utvärdering av ändrad ansvarsfördelning för körkort* och 2013:23 *Styrningen av Polisens it-verksamhet*.

kontroll. Det ger bättre förutsättningar att motverka felaktiga utbetalningar och bidragsbrott.³

Polismyndigheten kommer att få svårt att prioritera bidragsbrott

Statskontoret bedömer att Polismyndigheten under de närmaste åren troligen inte kommer kunna ge bidragsbrott högre prioritet. Statskontoret har av den anledningen ställt sig bakom tidigare förslag om att Försäkringskassan i stället ska utreda bidragsbrott som inte är grova.⁴

Vi konstaterar att utredningen visserligen redogör för arbetssätt som ska göra hanteringen av bidragsbrott inom Polismyndigheten effektivare, men den har inte visat hur arbetet ska få den prioritet som skulle krävas. Vår utvärdering visar att Polismyndigheten har många andra utvecklingsbehov.⁵

Det går att komma längre i analysen av ekonomiska effekter

Det bör enligt vår bedömning vara möjligt att komma längre i analysen av de ekonomiska effekterna av införandet av bidragsbrottslagen. Myndigheterna bör kunna lämna mer genomarbetade underlag om de får vägledning i hur de ska gå till väga och vilka aspekter som kan vara lämpliga att beakta.

Generaldirektör Annelie Roswall Ljunggren har beslutat i detta ärende. Utredningschef Marie Uhrwing och utredare Jan Boström, föredragande, var närvarande vid den slutliga handläggningen.

Annelie Roswall Ljunggren

Jan Boström

³ Statskontoret 2012:101 *Uppföljning av samverkansuppdrag mot felaktiga utbetalningar från välfärdssystemen.*

⁴ Statskontorets remissvar över SOU 2017:37.

⁵ Statskontoret 2016:22 och 2017:1 *Ombildningen till en sammanhållen polismyndighet. Delrapport 1 och 2.*